

Landsantikvarie/museichef
Peder Mellander
026-65 56 02
070-331 56 24
peder.mellander@xlm.se

Kulturdepartementet
103 33 STOCKHOLM

REGERINGSKANSLIET Kulturdepartementet	
Ink	2009-05-14
Dnr. K62009/272/KIT	

Yttrande över Kraftsamling! – museisamverkan ger resultat. Slutbetänkande från museikoordinatörn

(SOU 2009:15)

Länsmuseum Gävleborg konstaterar inledningsvis att museikoordinatorns uppdrag och slutbetänkande i första hand gäller de statliga museerna men även till vissa delar inkluderar hela museisektorn och i vissa frågor är direkt kopplade till länsmuseumernas uppdrag.

Museikoordinatorfunktionen

Länsmuseum ställer sig positivt till inrättandet av en samordnande instans för museisektorn. Detta kan bli motsvarigheten till det professionella "museiverk" som saknats. Riksantikvarieämbetets och Statens kulturråds olikartade krav och förväntningar på länsmuseumerna har många gånger blivit svåra att hantera i praktiken. Dessa har i sin tur inte alltid överensstämmt med huvudbidragsgivaren Landstingets uppdrag.

En samordningsfunktion skulle, vilket utredningen visar, bidra till minskat dubbel- arbete och mer effektivt resursutnyttjande. Detta skulle i sin tur på sikt medföra att personella resurser frigörs för högkvalitativ kärnverksamhet.

Länsmuseum vill dock framhålla att inrättandet av en effektiv och välfungerande museikoordinatorfunktion kräver ekonomisk förstärkning och att detta inte får ske på bekostnad av idag befintliga bidrag och stödfunktioner till länsmuseumerna. Länsmuseumernas utvecklingsbidrag får således inte äventyras!

Museikoordinatorfunktionens placering

Organisationsfrågorna får inte försvåra den samordningsfunktion som länsmuseumerna och museisektorn i sin helhet behöver snarast. Kulturutredningens förslår att museikoordinatorfunktionen placeras i förvaltningsmyndigheten för Historia, samtid och livsmiljö. Teoretiskt sett är detta logiskt men länsmuseum befarar att den skisserade myndighetens ansvarsområde blir synnerligen omfattande. Till detta kommer en genomförandeprocess som kräver lång omställningstid och som inte är möjlig att överblicka.

Samspel kulturmiljö – museiverksamhet

Museikoordinatorns slutbetänkande berör samspelet kulturmiljö och museiverksamhet. Det är av största vikt att roller, ansvar och relationer mellan den statliga nivån genom länsstyrelserna, övriga aktörer och länsmuseumerna tydliggörs för att på så sätt förbättra det viktiga kulturmiljöarbetet i samhället.

Här pekar utredningen på den kraft det skulle innebära att på central nivå sammanfoga Riksantikvarieämbetet och samordningsfunktionen av museer.

I teorin är detta rätt tänkt, men alla de praktiska problem som kommer att uppstå kring tillskapandet av en sådan omfattande organisation som kultur- utredningens betänkande föreslår, avskräcker

Länsmuseernas breda verksamhet

Museikoordinatorns slutbetänkande uppmärksammar i mycket ringa grad länsmuseernas uppdrag i samhället, som omfattar kunskapsinsamling, kulturmiljöfrågor, förmedlingsverksamhetens alla yttringar och museet som resurs och partner i diverse samhällsprocesser. Det bör även framhållas att länsmuseerna sedan lång tid tillbaka har en omfattande regional service- och ansvarsroll gentemot museer, stiftelser och föreningar inom kulturarvssektorn samt hembygdsrörelsens organisation (förbund och föreningar).

Den regionala nivån inom kulturarvssektorn upprätthålls av länsmuseerna på ett, i internationella sammanhang, unikt sätt. Länsmuseerna utgör regionala kunskaps- och bildningsinstitutioner. Det är ytterst angeläget att den nya kulturpolitiken säkerställer den kulturella infrastruktur som läns- och regionmuseerna utgjort sedan 1970-talet.

Strategier för insamling – inte för gallring

Museets samlingar är grundbulten i verksamheten och från dessa utgår kunskaps- uppbyggnad, forskning och förmedling. Det är samlingarna och möjligheten att utvinna kunskap ur dessa som skiljer museet från andra kulturinstitutioner. Samlingarna får därför aldrig beskrivas som en belastning.

Därför är gallringsfrågorna inte det primära att föra fram i genomlysningen av museernas verksamhet, utan istället strategier för insamling.

Forskningen vid länsmuseerna måste stärkas

Länsmuseerna är, i likhet med andra museer, kunskapsinstitutioner som förvaltar, och ständigt förvärvar nytt kunskapsstoff. För att museet skall bli trovärdigt i forsknings- och kunskapsområdet måste den vetenskapliga kompetensen säkras.

Forskningen vid länsmuseerna är en strategisk framtidsfråga som måste lyftas, vilket museikoordinatorns slutbetänkande berör kortfattat.

Ansvarsmuseirollen

Utredningen föreslår att ansvarsmuseirollen avskaffas. Länsmuseet finner att de så kallade ansvarsmuseerna bistått länsmuseerna med särskild service. Vilka konsekvenser får det i praktiken när ansvarsmuseirollen tas bort?

Nordiska museet har visat att SAMDOK-sekretariatet är en gemensam resurs kopplad till ansvarsmuseirollen. Denna funktion är mycket viktig för museernas samtidsdokumentation och har under åren svarat för samordning, samarbete, fortbildning och metodutveckling vad beträffar dokumentation och kunskapsuppbyggnad av samtida kulturyttringar och -processer.

Länsmuseet vill framhålla att det finns avgränsade expertfunktioner som kan handhas av annan part än museikoordinatorn eller centrala institutioner, till exempel ett länsmuseum.

K-samsök

Svenska museer idag använder en rad olika databaser där samordningen under åren varit så gott som obefintlig. Därför är museikoordinatorns projekt K-samsök mycket lovligt.

Vi tycker också att projektets placering på Riksantikvarieämbetet är en tänkbar lösning.

K-samsök innebär att museernas databaser kan nyttjas mer effektivt och göra nytta i ett brett samhällsperspektiv; i skolan, inom forskningen, för folkbildningen, turismverksamhet, regional utveckling och givetvis för den enskilda individen.

ABM-samverkan

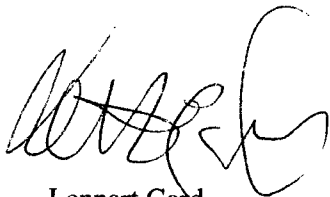
Det är viktigt att ABM-tanken kan hållas vid liv, oavsett hur de så kallade sfärerna som skisseras i kulturutredningens betänkande utformas. Vi ser med oro på betänkandets förslag om sfärer, vilket splittrar den vedertagna ABM-idén organisatoriskt sett.

Det bör även betonas att ett museum i sig är en ABM-institution, det vill säga museet förvaltar omfattande arkivsamlingar och bibliotek (för läns museernas del ofta en omistlig lokal/regional samling).

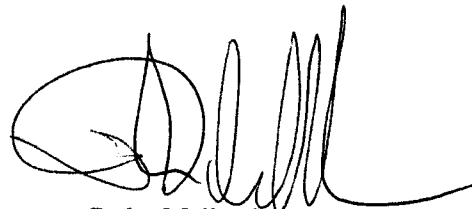
Riksförbundet Sveriges museer

Länsmuseet noterar att Riksförbundet Sveriges museer, museernas gemensamma branschorganisation, i slutbetänkandet föreslås få ansvar för stora frågor som kompetensutveckling, vidareutbildning etc.

Vi anser emellertid att det i nuläget är svårt att ta ställning till det unga riksförbundets fortsatta utveckling, därför krävs en utredning som tydligt pekar rollfördelning mellan museikoordinatorfunktionen och Riksförbundet Sveriges museer.

Lennart Gard
Ordförande

Peder Mellander
Landsantikvarie/länsmuseichef